

ΒΗΜΑgazzino

SPECIAL ISSUE
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΕΣ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ
ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΟΡΥΦΑΙΟΥΣ
ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ,
ΤΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ,
ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ,
ΤΟΥ ΣΙΝΕΜΑ,
ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΤΟΥ ΕΒΔΗΜΑΤΙΚΟΥ
ROLEX ARTS FESTIVAL

ΤΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΔΙΝΟΥΝ ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Κ. ΤΟΪΜΠΗΝ, Α. ΡΑΤΜΑΝΣΚΙ, ΤΖ. ΤΕΪΜΟΡ, Κ. ΜΙΑΡΕΤ, Σ. ΚΑΡΤΜΕΛ,
Μ. ΓΚΙΑΜΟΡ, Α. ΜΑΡΤΙΝΕΣ, ΝΤ. ΕΛ ΓΟΥΕΝΤΙΝΤΙ, Μ. ΘΑΤΣΕΡ

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΩΡΑ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΜΟΥΣΕΙΑ
ΜΝΗΜΕΙΑ ΟΠΕΡΑ ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΤΑΞΙΔΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 04 Εβδομάδα
- 06 Λίνα Μενδώνη
- 08 Cover Story: Μεγάλα ονόματα της τέχνης στην Αθήνα
- 13 Δόμνα Μιχαηλίδου
- 14 Γιάννης Μόσχος
- 16 Μάριο Μπανούσι
- 20 Η πρωτεύουσα αλλάζει
- 24 Ολιβιέ Πι
- 26 Η «τέχνη» του δώρου
- 30 Χριστίνα Παπαδοπούλου
- 32 Φίλιππος Τσαγκρίδης-Παναγόπουλος
- 34 Αρτεμης Μπαλτογιάννη
- 36 Ελευθερία Τσέλιου
- 38 Σικελία των Ελλήνων
- 40 Τα βιβλία της χρονιάς
- 42 Ο πόλεμος των μνημείων
- 44 Paleis Het Loo
- 46 Οπερες 2023-2024
- 50 Θ for Θαναθάκηθ του Αρκά

Editorial

ΒΗΜΑGAZINO - SPECIAL ISSUE ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Το ΒΗΜΑgazino - Συλλεκτικό Τεύχος Πολιτισμός είναι και πάλι εδώ. Ένα πολυσέλιδο, «διαίτητο», άκρως εντυπωσιακό τεύχος, αφιερωμένο σε ό,τι πιο σημαντικό και ενδιαφέρον γίνεται στον χώρο του Πολιτισμού αυτή την εποχή. Ξεκινώντας από την Ελλάδα και φθάνοντας σε διάφορες περιοχές του πλανήτη. Οι άνθρωποι που ασχολούνται με τον Πολιτισμό, τα γεγονότα τα οποία πραγματοποιούνται και είναι εξαιρετικά σε κράτη και περιοχές του κόσμου που δεν φανταζόμασταν, οι ισχυρές προσωπικότητες πίσω από αυτά τα δημιουργικά μυαλά που δίνουν τον «χτύπο» σε πρώτο πλάνο. Είναι οι σταρ του σινεμά, του θεάτρου, της μουσικής (σε όλες της τις εκφάνσεις), της όπερας (ένα είδος που τα τελευταία χρόνια λατρεύει το κοινό γεμίζοντας ολόκληρα στάδια), του χορού, των εικαστικών τεχνών. Ακόμα και αυτοί οι συγγραφείς, λογιτέχνες, επιστήμονες, άνθρωποι που ασχολούνται με την τεχνολογία και το περιβάλλον, έχουν αποκτήσει τώρα τεράστια δημοφιλία και αποδοχή από τον πολύ κόσμο. Οι εποχές έχουν αλλάξει. Οι άνθρωποι, ιδιαίτερα οι νέοι, σκέπτονται, ζουν, ενεργούν διαφορετικά. Διαβάζουν βιβλία, αναδεικνύοντας τους ταλαντούχους συγγραφείς σε δημοφιλείς προσωπικότητες, οι οποίοι παίζουν τον δικό τους ρόλο, βλέπουν ταινίες «δύσκολες», πηγαίνουν στα Φεστιβάλ, παρακολουθούν κλασικό και σύγχρονο χορό, ενδιαφέρονται για την αρχαιολογία, επισκέπτονται εκθέσεις ζωγραφικής και γλυπτικής. Υπάρχουν φορές όπου εικαστικοί γνωρίζουν μεγαλύτερη δημοφιλία και από αυτούς ακόμα τους αστέρες του σινεμά, ιδιαίτερα όταν οι εκθέσεις τους φιλοξενοούνται σε σημαντικές διεθνείς γκαλερί ή μουσεία. Η Ελλάδα, η χώρα που χάρισε τα πρώτα «φώτα» του Πολιτισμού στον πλανήτη, είναι πλέον δυναμικά παρούσα σε όλα τα σπουδαία διεθνή γεγονότα. Οι προσωπικότητες οι οποίες παίζουν ρόλο στον παγκόσμιο πολιτισμό, οι άνθρωποι που «κινούν» τα νήματα, έχουν γνώμη, άποψη και επηρεάζουν, στρέφουν το βλέμμα εδώ. Όσα γίνονται και θα γίνουν (όχι μόνο στη διάρκεια του καλοκαιριού, με το Φεστιβάλ Αθηνών & Επιδαύρου, τις όπερες της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και συναυλίες με προσκεκλημένους superstars να κλέβουν την παράσταση) είναι πολύ σημαντικά. Η μικρή Ελλάδα στο επίκεντρο της προσοχής, με το Ωδείο Ηρώδου Αττικού, το Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου, συναυλιακούς χώρους, το Μουσείο Ακρόπολης κ.ά. να είναι ασφυκτικά γεμάτα. Το ΒΗΜΑgazino ετοιμάζει πάντα με ιδιαίτερη προσοχή το Special Issue Πολιτισμός. Είναι το δεύτερο συλλεκτικό τεύχος για τον Πολιτισμό μέσα στη χρονιά και όλα δείχνουν ότι οι αναγνώστες μας πραγματικά τα απολαμβάνουν. Αυτή τη φορά, με αφορμή το εμβληματικό Rolex Arts Festival (αξίζει να το επισκεφθείτε σε γνωστούς πολιτιστικούς χώρους της Αθήνας), φιλοξενούμε στις επόμενες σελίδες, σε αποκλειστικές συνεντεύξεις, μερικά από τα σημαντικότερα ονόματα του παγκόσμιου Πολιτισμού. Διαβάστε λοιπόν τα interviews των Κ. Τοϊμπίν, Α. Ρατιάνσκι, Κ. Μπάρρετ, Τ. Τέιμορ, Σ. Κάρτηελ, Μ. Γκίλμορ, Α. Μαρτίνες, Ντ. Ελ Γουεντίνι, Μ. Θάτσερ και ταξιδέψτε σε κόσμους μοναδικούς...

Μαργαρίτα Σφέτσα
Διευθύντρια ΒΗΜΑgazino
msfetsa@alteregomedia.org

ΤΟ ΒΗΜΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ
Ι. Κ. ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Γ. Δ. ΜΑΝΤΕΛΑΣ

ΒΗΜΑgazino

Εβδομαδιαίο περιοδικό που κυκλοφορεί δωρεάν με ΤΟ ΒΗΜΑ www.vimagazino.gr, e-mail: vimagazino@tovima.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ **Ι. Κ. ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ** ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ **ΑΛΤΕΡ ΕΓΚΟ ΜΜΕ Α.Ε.** ΚΥΡΙΟΣ ΜΕΤΟΧΟΣ **ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ**
ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ **ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΕΝΤΖΟΣ** ΕΔΡΑ Λ. Συγγρού 340, Καλλιθέα, ΤΚ 17673 ΤΗΛΕΦΩΝΟ 210-7547000

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΣΦΕΤΣΑ** CREATIVE ART DIRECTOR Γιάννης Κούρτης ART DIRECTOR Τάσος Φαρμάκης
ASSISTANT ART DIRECTOR Παύλος Ζερβός, Εφη Κουτρούμνη ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΛΗΣ Κατερίνα Κολιού ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ Μαριλένα Αστραπέλλου,
Ερη Βαρδάκη, Ιουλία Βελισσαράτου, Κοσμάς Βίδος, Μαριλένα Γεραντώνη, Γιάννης Ζουμπουλάκης, Λάμπρος Καραγεώργος, Μάρκος Καρασαρίνης,
Αντώνης Καρπετόπουλος, Νπάνια Καρτσαγκούλη, Αλέξανδρος Καψύλης, Βαγγέλης Κιούσης, Ελένη Κωνσταντάτου, Νίκος Λιβανός, Τάσος Μανικίδης, Νατάσα Μπαστέα,
Γιώργος Νάστος, Άρης Ραβανός, Σάρα Σιαμπλή GRAPHICS Μάκης Θεοφιλόπουλος PHOTO EDITOR Ευτυχία Κυδωνάκη FASHION EDITOR Μιχάλης Πάντος

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ Πέννυ Λάγκα Τηλ. 210-7547.059 plagka@alteregomedia.org ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ Λίλη Ξενάκη
Τηλ. 210-7547.063 lxenaki@alteregomedia.org ΥΠΟΔΟΧΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ Χριστίνα Βατού Τηλ. 210-7547.054 chvatou@alteregomedia.org

ΜΕΓΑΛΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Οι Κολμ Τοϊμπίν, Αλεξέι Ρατμάνσκι, Τζούλι Τέιμορ, Κόλιν Μπάρετ, Σελίνα Κάρτμελ, Μάρκος Γκίλμορ, Αουρέλιο Μαρτίνες, Ντίνα Ελ Γουεντίντι και Μάιλς Θάτσερ μίλησαν μαζί μας, λίγες ημέρες προτού βρεθούν στην πατρίδα μας για να συμμετάσχουν στο Rolex Arts Festival.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΤΙΑΝΑ ΚΑΡΤΣΑΓΚΟΥΛΗ

Στα είκοσι χρόνια που υπάρχει το Πρόγραμμα Καθοδήγησης της Rolex, έχουν περάσει από αυτό οκτώ ολίγες μεγάλες προσωπικότητες των τεχνών και των γραμμάτων, από τους Σπίακ Λι, Μάρτιν Σκορσέζε και Ντέιβιντ Χόκνεί μέχρι τους Φιλίντα Λόιντ, Μάργκαρετ Ατγουντ και Αλεχάντρο Γκονζάλες Ινιάρτου. Οι άνθρωποι αυτοί και τόσο άλλοι ενέπνευσαν τις νεότερες γενιές συναδέλφων τους, δημιούργησαν μαζί τους συνεργασίες, δεσμούς, σχέσεις ζωής και άνοιξαν νέους καλλιτεχνικούς ορίζοντες για τους ίδιους και για όσους κινούνται γύρω τους. Προς τιμήν αυτού του επιτυχημένου θεσμού διοργανώνεται το τριήμερο Φεστιβάλ Τεχνών Rolex (26-29 Μαΐου) σε διάφορους χώρους πολιτισμού στην Αθήνα – θα προηγηθεί και τετράημερο προ-φεστιβάλ (22-25 Μαΐου). Ξένοι και έλληνες καλλιτέχνες και άνθρωποι των γραμμάτων θα συναντηθούν στην ελληνική πρωτεύουσα για να παρουσιάσουν έργα τους και για να πραγματοποιήσουν διαλέξεις και σεμινάρια. Μερικοί από αυτούς, οι οποίοι έχουν περάσει και από το Πρόγραμμα Καθοδήγησης στο παρελθόν, είτε ως μέντορες είτε ως προστατευόμενοι, μας μίλησαν για το πολυαναμενόμενο event, αλλά και για την τέχνη τους.

ΤΖΟΥΛΙ ΤΕΪΜΟΡ

«Αγαπώ στο θέατρο την οικειότητα και αμεσότητα του»

Η αμερικανίδα σκηνοθέτρια είναι η πρώτη γυναίκα που βραβεύθηκε με Tony για την καλύτερη σκηνοθεσία σε μιούζικαλ για το «The Lion King».

Έχετε δουλέψει πολύ, τόσο στο θέατρο όσο και στον κινηματογράφο. Ποιο από τα δύο προτιμάτε;

«Αυτό που αγαπώ στο θέατρο είναι η οικειότητα και αμεσότητα του. Το γεγονός ότι είναι ένα ζωντανό μέσο σημαίνει ότι αλλάζει συνεχώς, ενώ αυτό το αίσθημα ευαλωτότητας που βγάζει ο άνθρωπος όταν τον βλέπεις μπροστά σου ζωντανά, είναι σημαντικό στον ψηφιακό μας κόσμο. Ο κινηματογράφος, από την άλλη, επιτρέπει σε κάποιον να πει ιστορίες εκπληκτικής πολυπλοκότητας και εμβέλειας. Τα εργαλεία είναι διαφορετικά και μου αρέσει να παίζω με τις κατάλληλες τεχνικές σε κάθε μέσο. Μοντάζ, κοντινό πλάνο, γωνίες κάμερας, κινούμενα σχέδια, οπτικά εφέ, όλα αυτά τα στοιχεία είναι τόσο διαφορετικά στο θέατρο, και είναι συναρπαστικό να κινείσαι μπρος-πίσω ανάμεσα στα δύο. Ποιο από τα δύο έχει μεγαλύτερες προκλήσεις; Αυτό εξαρτάται από το έργο».

Μπορείτε να περιγράψετε το συναίσθημα της ένταξης στην καλλιτεχνική κοινότητα της οικογένειας της Rolex; Τι σημαίνει για εσάς προσωπικά, και για την καριέρα σας, το να συνδέεστε με το brand;

«Πιστεύω στην έννοια μέντορα/προστατευόμενου. Νομίζω ότι η γενναιοδωρία που επιδεικνύει η Rolex στην υποστήριξη νέων καλλιτεχνών στην αρχή της καριέρας τους είναι ένα θαυμάσιο εργαλείο για την καλλιτεχνική κοινότητα. Το γεγονός ότι μια νεαρή καλλιτέχνη με παρακολουθούσε τόσο στενά την ώρα που εργαζόμουν με κινητοποίησε, καθώς έπρεπε να βγω έξω από τον εαυτό μου για να με δω με τα δικά της μάτια. Αυτό δεν είναι εύκολο να το κάνεις την ώρα που βρίσκεσαι χωμένος στη δουλειά. Ήταν υπέροχο που ήμουν μέρος των διαφόρων εκδηλώσεων που έχει πραγματοποιήσει η Rolex σε Λονδίνο, Πόλη του Μεξικού, Νέα Υόρκη και τώρα στην Αθήνα. Έχω εκτιμήσει σε βάθος τη συνεύρεση σπουδαίων καλλιτεχνών και το ότι είχα την ευκαιρία όχι μόνο να βιώσω τη δουλειά τους αλλά και να συμμετάσχω σε εμπνευσμένες συζητήσεις».

ΣΕΛΙΝΑ ΚΑΡΤΜΕΛ

«Η σύνδεση με τον τόπο που γεννήθηκε το θέατρο είναι συναρπαστική»

Η προστατευόμενη της Τζούλι Τέιμορ θα σκηνοθετήσει την Τελετή Γκαλά της 20ής Επετείου που θα πραγματοποιηθεί στις 26 Μαΐου στην αίθουσα «Σιαύρος Νιάρχος» του ΚΠΙΣΝ.

Έχετε, στο παρελθόν, σκηνοθετήσει ελληνική τραγωδία. Θα σκεπτόσασταν ποτέ να σκηνοθετήσετε θεατρική παράσταση στην Ελλάδα; Ίσως ένα έργο του Σάμιουελ Μπέκετ, τον οποίο έχετε μελετήσει εκτενώς;

«Θα ήθελα να έχω την ευκαιρία να σκηνοθετήσω μία από τις μεγάλες ελληνικές τραγωδίες. Κάθε φορά που επισκέπτομαι την Αθήνα εμπνέομαι πραγματικά από τους καλλιτέχνες που βρίσκονται στην πρώτη δημιουργική γραμμή της πόλης, από το οικοσύστημα που τους υποστηρίζει και την ποικιλομορφία των εξαιρετικών δημιουργικών χώρων που συναντά κανείς εκεί. Η σύνδεση με τον τόπο όπου γεννήθηκε το θέατρο είναι συναρπαστική και προκαλεί δέος. Είμαι σίγουρη ότι ο Σάμιουελ Μπέκετ θα χαίροταν πολύ να βρει μια εστία εκεί».

Περιγράψτε μας το συναίσθημα της ένταξης στην καλλιτεχνική κοινότητα της οικογένειας της Rolex. Τι σημαίνει για εσάς και για την καριέρα σας το να συνδέεστε με την εταιρεία; «Ήταν απόλυτη χαρά να κάνεις μοναδικούς και διά βίου φίλους και συμμάχους αντλώντας έμπνευση από όλους τους καλλιτέχνες που ανήκουν στη διεθνή οικογένεια της Rolex. Η όλη εμπειρία ήταν πρόκληση για εμένα και μου άνοιξε τους ορίζοντες, προσφέροντάς μου διαφορετικές προοπτικές ως καλλιτέχνη, το οποίο με τη σειρά του βοήθησε στην αυτοπεποίθησή μου και άνοιξε τις πόρτες σε ένα δίκτυο υποστήριξης που έχει δημιουργήσει μοναδικές ευκαιρίες εργασίας».

ΑΛΕΞΕΪ ΡΑΤΜΑΝΣΚΙ

«Έχω εμμονή με την Αρχαία Ελλάδα»

Ο σπουδαίος χορευτής και χορογράφος θα συντονίζει ένα masterclass με επιλεγμένους σπουδαστές της Σχολής Χορού της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (ΕΛΣ).

Οι «New York Times» έγραψαν ότι είστε «ο καλύτερος ρώσος χορογράφος μετά τον Ζορζ Μπαλανσίν», ότι έχετε αλλάξει την πορεία του ρωσικού μπαλέτου και ότι αλλάζετε τον ρου του μπαλέτου στη Δύση. Πιστεύετε ότι οι νεότερες γενιές έχουν μια νέα ματιά πάνω στην τέχνη σας και ποιο είναι το μέλλον του μπαλέτου;

«Από τότε που η Ρωσία εισέβαλε στην Ουκρανία, η πορεία όχι μόνο του μπαλέτου, αλλά όλων των άλλων τεχνών και πτυχών της ζωής στη Ρωσία αλλάζει δραματικά. Οπως και στην Ουκρανία. Το όνομά μου ως χορογράφου το έχουν σβήσει από τα θέατρα Μπαλοσί και Μαρίνσκι, ενώ συνεχίζουν να παίζουν τα μπαλέτα μου, παρά την απαγόρευσή μου. Ο λόγος φυσικά είναι η αντιπολεμική μου θέση και η αμέριστη υποστήριξή μου στην Ουκρανία, τη χώρα όπου μεγάλωσα. Αν θέλετε να βάλετε μια εθνική ετικέτα στο όνομά μου αυτή είναι: Αμερικανός χορογράφος ρωσο-ουκρανικής καταγωγής. Αλλά η ερώτησή σας αφορούσε τις νεότερες γενιές και την άποιή τους για το μέλλον του μπαλέτου. Κι εγώ ανυπομονώ να το ανακαλύψω».

Μια νέα εποχή θα ξεκινήσει για εσάς, αφού σύντομα θα αποτελέσετε μέρος του New York City Ballet. Ποια είναι τα σχέδια και οι φιλοδοξίες σας για αυτόν τον νέο ρόλο;

«Το NYCB έχει ένα πολύ συγκεκριμένο στυλ χορού. Συνδυάζει την παλιά σχολή πριν από τη Βαγκάνοβα, μέσα από το πρίσμα του νεοκλασικού στυλ του Μπαλανσίν, την αναγκαστική θεατρικότητα του Ρόμπινς συν την ακραία σωματικότητα των χορογράφων του 21ου αιώνα. Είναι ένας σπάνιος και εμπνευσμένος συνδυασμός. Και μου αρέσει πολύ το πώς ανταποκρίνονται οι χορευτές του NYCB στη μουσική και στον ρυθμό. Για εμένα η μουσικότητα είναι ίσως το πιο σημαντικό προσόν για έναν χορευτή».

Θα έχουμε την τιμή να σας δούμε στην Αθήνα για το Rolex Arts Festival. Θα είναι η πρώτη σας επίσκεψη;

«Δεν είναι η πρώτη μου φορά στην Αθήνα. Έχω εμμονή με την Αρχαία Ελλάδα και ανυπομονώ να ξαναεπισκεφθώ τα αγαπημένα μου αξιοθέατα. Υπάρχουν πάντα νέα πράγματα να ανακαλύψεις. Θα διδάξω σεμινάριο για τα πρωτότυπα κείμενα των κλασικών παραλλαγών του 19ου αιώνα στους μαθητές της Σχολής Χορού της ΕΛΣ. Η Rolex με βοήθησε να ερευνήσω και να κινηματογραφήσω αυτές τις παλιές παραλλαγές που είμαι ενθουσιασμένος να μοιραστώ με τους νέους έλληνες χορευτές».

Μπορείτε να περιγράψετε το συναίσθημα της ένταξης στην καλλιτεχνική κοινότητα της οικογένειας της Rolex; Τι σημαίνει για εσάς προσωπικά, και για την καριέρα σας, το να συνδέεστε με το brand;

«Η γνωριμία μου με όλους αυτούς τους σπουδαίους ανθρώπους από διαφορετικές μορφές τέχνης ήταν η απόλυτη συγκίνηση και έμπνευση. Είμαι πολύ περήφανος που συνδέομαι με αυτή τη σημαντική πρωτοβουλία της Rolex».

ΜΑΪΑΣ ΘΑΤΣΕΡ

«Ανυπομονώ να εξερευνήσω την Αθήνα»

Στο Φεστιβάλ Τεχνών Rolex θα παρουσιαστεί ένα ντουέτο χορογραφημένο από τον αμερικανό χορευτή κλασικού μπαλέτου και χορογράφο.

Τι έχετε ετοιμάσει για εμάς στην Αθήνα;

«Θα έχω τη χαρά να φέρω δύο βασικούς χορευτές από το μπαλέτο τού Σαν Φρανσίσκο που θα παρουσιάσουν ένα ντουέτο μου με τίτλο "05:49". Πρόκειται για ένα σύγχρονο pas de deux που δημιουργήθηκε το 2019 και εξερευνά το συναισθηματικό πεδίο της προμελετημένης απώλειας. Είναι αθλητικό, δυναμικό και ταυτόχρονα ευάλωτο και αισθάνομαι τόσο τυχερός που θα αποτελέσει κομμάτι του φεστιβάλ».

Έχετε βρεθεί ξανά στην Ελλάδα;

«Βασικά, αυτή θα είναι η πρώτη μου φορά στην Ελλάδα. Ανυπομονώ να εξερευνήσω την Αθήνα, τον πολιτισμό της και, φυσικά, το φαγητό. Έχω κάποιους φίλους Έλληνες που είναι χορογράφοι και χορευτές, αλλά πέρα από αυτό χαίρομαι που θα μάθω περισσότερα για τους τρόπους με τους οποίους ο χορός έχει συμβάλει στον ελληνικό πολιτισμό και την Ιστορία».

Περιγράψτε μας το συναίσθημα της ένταξης στην καλλιτεχνική κοινότητα της οικογένειας της Rolex. Τι σημαίνει για εσάς και για την καριέρα σας το να συνδέεστε με την εταιρεία;

«Όταν ξεκινούσα το πρόγραμμα, πριν από σχεδόν δέκα χρόνια, δεν είχα σκεφτεί ότι θα συνέχιζε να με επηρεάζει για χρόνια μετά. Ήταν πραγματικό δώρο η συμμετοχή μου στο πρόγραμμα που περιλαμβάνει μια τόσο μεγάλη γκάμα τεχνών και φέρνει συνεχώς απρόσμενες και εμπνευσμένες φιλίες, σχέσεις και συνεργάτες στη ζωή μου. Ανυπομονώ να συνδεθώ με τα μέλη της οικογένειάς μου στη Rolex μέσω αυτού που είναι η κινητήρια δύναμη στη ζωή όλων μας – της τέχνης».

ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΜΑΡΙΟ ΜΠΑΝΟΥΣΙ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΗ ΒΑΡΑΑΚΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΡΑΣΑΓΑΚΗ
STYLING ΗΡΩ ΤΣΟΥΡΤΟΥ

«Ένωσα ότι γινόμουν μάρτυρας της ανάδυσης ενός νέου, συναρπαστικού ταλέντου. (...) Θεωρώ ότι η δουλειά του σύντομα θα ταξιδέψει σε διεθνή φεστιβάλ. Ελπίζω μόνο να έρθει και στη Βρετανία». Ο θεατρικός κριτικός της εφημερίδας «The Guardian» Μάικλ Μπίλινγκτον μόνο φειδωλός δεν ήταν στα λόγια του γράφοντας σχεδόν μαγεμένος για την παράσταση της Πειραματικής Σκηνης Νέων Δημοουργών του Εθνικού Θεάτρου «Goodbye, Lindita», του 24χρονου αλβανού σκηνοθέτη Μάριο Μπανούσι. Ο Μπίλινγκτον μαζί με άλλους ξένους συναδέλφους του, αλλά και διευθυντές σημαντικών φεστιβάλ του κόσμου, βρέθηκε στην Αθήνα πριν από μερικές εβδομάδες, προσκεκλημένος του Εθνικού Θεάτρου, ώστε να παρακολουθήσει τις παραστάσεις της πρώτης σκηνης της χώρας. Επιστρέφοντας στην πατρίδα του και γράφοντας στον «Guardian» τις εντυπώσεις του, αφιέρωσε τις πέντε πρώτες παραγράφους του κειμένου του – και όχι αδικώς – στο φαινόμενο Μάριο Μπανούσι, στο νέο enfant terrible του ελληνικού θεάτρου.

Στον πυρήνα της ανθρώπινης ύπαρξης

Όταν συναντώ τον 24χρονο Μάριο Μπανούσι στο roof garden του Athens Capital, του κεντρικού αυτού ξενοδοχείου του Συντάγματος με την εμβληματική συλλογή έργων τέχνης, με εντυπωσιάζει η βαθιά ειλικρίνειά του. Οι παραστάσεις του έχουν να κάνουν με ζητήματα στον πυρήνα της ανθρώπινης υπόστασης: τη γέννηση, τον θάνατο, την απουσία. Από το πρώτο του έργο, «RAGADA», που παρουσιάστηκε πέρυσι αρχικά στα Performance Rooms 2022 που διοργανώθηκαν από την Αίθουσα Τέχνης Καππάτος στο St George Lycabettus και αργότερα φιλοξενήθηκε στην ολοκληρωμένη μορφή του στο Θέατρο στη Σάλα, ο Μάριο Μπανούσι εξυφαίνει με εικόνες τα προσωπικά του βιώματα, τα ντύνει με σιωπές αντί με ήχους, βουτάει σε μνήμες του ασυνειδήτου, αντλεί από την παράδοση και με τη μεταμορφωτική δύναμη της τέχνης μετατρέπει κάτι το τόσο προσωπικό σε συλλογικό. «Η πρώτη μου παράσταση, «RAGADA», γεννήθηκε από διάφορες εικόνες που με κατέκλυζαν» περιγράφει. «Κεντρική εικόνα ήταν αυτή της μητέρας μου να με φέρνει στον κόσμο και ακριβώς η ανάποδή της, εγώ δηλαδή, πλέον ως ενήλικος, να επιστρέφω και να μπαίνω στο σώμα της

Ο 24χρονος σκηνοθέτης, τον οποίο εκθειάζει η εφημερίδα «The Guardian», μιλάει για την παράσταση της χρονιάς, «Goodbye, Lindita», στο Εθνικό, και για τις μνήμες και τα βιώματα που διαμόρφωσαν το «χειροποίητο» θέατρο που παρουσιάζει.

ολόκληρος ως ύπαρξη. Θυμάμαι τα πρώτα λεπτά που την πρωτοπαρουσιάσαμε στο Performance Rooms 2022 στο δωμάτιο υπήρχε μόνο μία θεατής. Κοιταχάκαμε με τους ηθοποιούς και είπαμε, “μα μόνο για ένα άτομο θα παίζουμε;”. Και ύστερα ήρθε και δεύτερο και έπειτα τρίτο και κάποια στιγμή μέσα σε αυτό το δωμάτιο των 15 τ.μ. είχαμε 50 άτομα να μας παρακολουθούν ανά δέκα λεπτά, καθώς η «RAGADA» παιζόταν σε λούπα».

Και από τη γέννηση πέρυσι, εφέτος στα μαβιά νερά του θανάτου και σε μια σπουδή επάνω στο πένθος με το «talk of the town» έργο «Goodbye, Lindita». Οι πα-

ραστάσεις του στο Εθνικό Θέατρο είναι sold out έως τις 4 Ιουνίου και όπως όλα δείχνουν μάλλον θα επαναληφθεί και την επόμενη θεατρική σεζόν. Και πάλι ο Μπανούσι αντλεί από τον κήπο των βιωμάτων του. Εδώ η ηρωίδα του δεν είναι η μητέρα του, αλλά η μητριά του, η δεύτερη σύζυγος του πατέρα του, με την οποία ήταν επίσης πολύ δεμένος, με εκείνη να φεύγει από τη ζωή από λύπη, τρεις ημέρες προτού πεθάνει και ο πατέρας του, ο οποίος ήταν βαριά άρρωστος.

Και εμείς θα μιλούμε σε αυτό το σπίτι που θρηνεί χωρίς ήχο, όπου οι αδελφές και η μητέρα της Λίντιτα θα ξαγρυπνήσουν υπό το

βλέμμα μιας Παναγίας κρεμασμένης στον τοίχο, θα δουν τηλεόραση, θα καταπιούν τη σούπα τους. Και από αυτούς τους τοίχους του σπιτιού σκηνές θα ξεπηδήσουν: η βάπτιση, η ζωή και ο γάμος αυτής της γυναίκας που, ξαπλωμένη πλέον στο νεκροκρέβατό της, οι αγαπημένοι της τη χαιρετούν, την πλένουν, τη στολίζουν, για να την ετοιμάσουν για το επέκεινα, ενώ εκείνοι θα παραμείνουν εδώ, στον πάνω κόσμο, με τα αντικείμενα της νεκρής τους και τη ζωή να πρέπει την ίδια στιγμή να συνεχιστεί με εκείνον τον αδυσώπητο τρόπο της.

Μια χορογραφία αποχαιρετισμού, λοιπόν, εγκιβωτισμένη σε τέσσερις τοίχους, με τον Μπανούσι να βουτά στα αρχέγονα έθιμα του αποχαιρετισμού των πολύτιμων νεκρών μας. Εθιμα που η σύγχρονη κοινωνία μοιάζει να αποτάσσει – γιατί το πένθος πλέον πρέπει να είναι αόρατο – και όμως είναι τόσο βαθιά χαραγμένα στο ανθρώπινο DNA από τότε που η Αντιγόνη ζητούσε να θάψει τον δικό της νεκρό αδελφό.

«Αν η «RAGADA» μιλούσε για τη γέννηση, το «Goodbye, Lindita» ακουμπά το πένθος» αναφέρει ο νεαρός δημιουργός. «Σαν οι δύο παραστάσεις να είναι καθρέπτης και συμπλήρωμα η μία της άλλης. Στην πρώτη μία γυναίκα ξαπλώνει για να γεννήσει, στη δεύτερη μία γυναίκα ξαπλώνει για να πεθάνει».

Όπως παραδέχεται, ο θάνατος της μητριάς του και του πατέρα του ήταν η αιτία της δημιουργίας αυτού του έργου. «Ήθελα να μιλήσω για κάτι που πραγματικά με αφορά. Οχι απλώς να βρω κάτι “έξυπνο” που να πουλάει αυτή την περίοδο. Ήθελα να δημιουργήσω κάτι προσωπικό, που ο καθένας θα μπορούσε να ακουμπήσει επάνω του. Και αυτό είναι που με κάνει χαρούμενο για αυτή την παράσταση: ότι έχω δει άτομα να συνδέονται μαζί της. Ξέρετε, ήρθε να την παρακολουθήσει ο Θεόδωρος Τερζόπουλος. Μου μίλησε μάλιστα μετά το τέλος της παράστασης. Κρατώ τα λόγια του. Μου είπε ότι η μεγαλύτερη παιδεία είναι η βαθιά μνήμη και ότι βλέπει σε εμένα μνήμες πολύ βαθιές. Θυμάμαι γύρισα σπίτι, είχα βουρκώσει, και σκεπτόμουν: “Κοίτα να δεις! Αυτό που το είπα τώρα ο Θεόδωρος Τερζόπουλος!”. Αυτή είναι η προίκα αυτής της παράστασης, ότι άνθρωποι βρίσκουν κάτι να συνδεθούν μαζί της: από μεγάλους καλλιτέχνες όπως ο Τερζόπουλος μέχρι απλούς ανθρώπους, όπως ο αλβανός περιπεράς που είδε τυχαία στον δρόμο μία ηθοποιό της παράστασης. Αρχισε να κλαίει με λυγμούς και πήρε τηλέφωνο τη γυναίκα του λέγο-

ντάς της “έχω εδώ την ηθοποιό από το “Goodbye, Lindita” και η ηθοποιός είχε μείνει κυριολεκτικά άφωνη».

Μια τριλογία

Και αυτή η σπουδή πάνω στη γέννηση και στον θάνατο ολοκληρώνεται τον Ιούλιο με μια ελεγεία επάνω στην απουσία με την παράσταση «Taverna Miresia – Mario, Bella, Anastasia», η οποία θα παρουσιαστεί στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών στο Εθνικό Θέατρο (Σκηνή «Ελένη Παπαδάκη») από τις 18 έως τις 20 Ιουλίου. Ο Μάριο Μπανούσι μόλις στα 24 χρόνια του έχει δημιουργήσει μία προσωπική τριλογία πάνω στις ρίζες της ανθρώπινης ύπαρξης. «Για αυτή την παράσταση δεν μπορώ να πω ακόμη πολλά, ακόμα την πλησιάζω» αναφέρει. «Ακόμη ζωγραφίζω τις εικόνες της, ακούω δειλά-δειλά τη μουσική της. Το μόνο σίγουρο είναι ότι επικεντρώνεται στην απουσία. Έχω δημιουργήσει ένα σχήμα στο μυαλό μου. Στη «RAGADA» ένας άνθρωπος άνοιξε την πόρτα και έμπαινε στο δωμάτιο, στο «Goodbye, Lindita» ένας άνθρωπος άνοιξε την πόρτα και έφευγε, στο «Taverna Miresia – Mario, Bella, Anastasia» μένει ένα δωμάτιο μόνο του, με τα ίχνη του ανθρώπου που έχει φύγει, με την απουσία του να βασιλεύει». Όπως εξομολογείται, αυτή η παράσταση είναι και ένας τρόπος να πλησιάσει τον κόσμο του πατέρα του. «Ο πατέρας μου ήταν ένας πολύ αλλόκοτος άνθρωπος, πολύ ιδιαίτερος» αναφέρει. «Είχε μία ταβέρνα-εστιατόριο στα προάστια των Τυράνων. Το όνομα της ταβέρνας είναι και ο τίτλος της παράστασής μου: Miresia, που στα αλβανικά σημαίνει καλοσύνη, ενώ Mario, Bella, Anastasia είναι το όνομα το δικό μου και των δύο αδελφών μου. Αυτή την ταμπέλα του εστιατορίου θέλω να τη μεταφέρω στη σκηνή. Είναι μια πόρτα για να εισχωρήσω στον κόσμο του πατέρα μου που ποτέ δεν κατάλαβα. Ένας τρόπος να τον πλησιάσω περισσότερο, να εξηγήσω όλα όσα έμειναν ανεξήγητα». Μήπως όμως είναι και ένας τρόπος να ξεπεράσει το πένθος; «Είναι ένας τρόπος να το διαχειριστώ, να μην το βάλω κάτω από το χαλί» απαντά. «Το γεγονός ότι σε κάθε παράσταση κλαίω και πρόκειται για ένα κλάμα αληθινό, το γεγονός ότι κάθε βράδυ ανασύρω τις μνήμες μου, το γεγονός ότι κάθε βράδυ αντιμετωπίζω τη μητριά μου και τον πατέρα μου σαν να βρίσκονται εν ζωή, εν τέλει με κάνει να συνειδητοποιώ ότι πλέον έχουν φύγει».

Όπως αναφέρει, στην παράσταση «Taverna Miresia – Mario, Bella, Anastasia» δεν θα υπάρχει κάποιος άνδρας επί σκηνης, πέρα

Πουκάμισο Burberry, attica, City Link.
Παντελόνι massimodutti.com

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΝΑΣΤΟ

Είναι βέβαιο πως η Αθήνα του 2023 είναι κατά πολύ διαφορετική σε σχέση με την Αθήνα των 10s και κανείς δεν μπορεί να αμφιβάλλει για το γεγονός πως σε μερικά χρόνια αναμένεται να έχει εξελιχθεί σε μια πόλη σχεδόν αγνώριστη. Πολλές οι αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις που έχουν αναβαθμίσει ήδη το προφίλ της και έπονται και άλλες. Με ανυπομονησία περιμένουν, για παράδειγμα, οι κάτοικοι της ελληνικής πρωτεύουσας το νέο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, το αρχιτεκτονικό προσχέδιο του οποίου παρουσιάστηκε πριν από λίγο καιρό από τα αρχιτεκτονικά γραφεία David Chipperfield Architects και Αλέξανδρος Ν. Τομπάζης ΑΕ. Το ανανεωμένο εμβληματικό ίδρυμα θα αποτελείται από δύο κτίρια, το παλιό και το νέο – συνολικά, οι χώροι τους θα ξεπερνούν τα 30.000 τ.μ. –, τα οποία θα είναι ενοποιημένα και θα βρίσκονται σε «συνομιλία» με τα άλλα σημαντικά τοπία της Πατησίων, όπως το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Ακροπόλ. Η βάση του υφιστάμενου κυρίου επεκτείνεται μέχρι τον δρόμο, δημιουργώντας ένα νέο υπόβαθρο για το ιστορικό ίδρυμα, και προσθέτει δύο επίπεδα υπόσκαφων εκθεσιακών χώρων. Μεγάλη έμφαση θα δοθεί στον κήπο, ο οποίος θα φιλοξενεί πεύκα, βελανιδιές και καλλωπιστικούς θάμνους, ενώ θα παραπέμπει στα πάρκα του 19ου αιώνα, αλλά και στα αρχαιοελληνικά ιδεώδη ενός δημόσιου χώρου συγκέντρωσης για όλους τους πολίτες. Τον σχεδιασμό του έχει αναλάβει το βελγικό γραφείο αρχιτεκτονικής τοπίου Wirtz International από την Αμβέρσα.

Πολύ κοντά, στα περίεξ της Ομόνοιας, υπήρχε κάποτε το θρυλικό Μινιόν, το πρώτο μεγάλο πολυκατάστημα της Αθήνας. Δυστυχώς, μια πυρκαγιά το κατέστρεψε τον Δεκέμβριο του 1980, αφήνοντας μόνο το κελύφος του κυρίου ανέπαφο. Στη συνέχεια έγινε προσπάθεια για την ανοικοδόμηση και την επαναλειτουργία του παρά τις τεράστιες οικονομικές δυσκολίες, όμως οι συνθήκες είχαν πια αλλάξει και κατέληξε να κλείσει οριστικά στα τέλη της δεκαετίας του 1990. Πρόσφατα, η εταιρεία διαχείρισης ακινήτων Dimand αποφάσισε να επενδύσει στο κτίριο και έπειτα από διεθνή διαγωνισμό τελικά επιλέχθηκε η πρόταση που παρουσίασε το ισπανικό αρχιτεκτονικό γραφείο Minos Digenis Arquitectos του Έλληνα Μίνου Διγενή με έδρα τη Βαρκελώνη, η οποία βασίζεται στην άρθρωση των τριών διαφορετικών κυρίων που συνθέτουν το πάλαι ποτέ εμπορικό κέντρο μέσω μιας σπονδυλωτής πρόσοψης που αποτελείται από ένα πλαίσιο κάθετων και οριζόντιων πηχών αλουμινίου, διαφορετικού χρώματος σε κάθε κτίριο. Πρόκειται για ένα σύγχρονο βιοκλιματικό κτίριο μεικτής χρήσης, με χώρους γραφείων και κατοικιών, αλλά και εμπορικούς χώρους για αγορές και εστίαση-ψυχαγωγία. Τα καταστήματα θα καταλαμβάνουν το ισόγειο και τους πιο χαμηλούς ορόφους, τα γραφεία θα βρίσκονται στους πιο ψηλούς ορόφους, ενώ σχεδιάζεται η αξιοποίηση ενός από τα ακίνητα του συγκροτήματος για τη δημιουργία περίπου 30-40 διαμερισμάτων με επιφάνειες που θα ξεκινούν από τα 60-65 τ.μ. και θα φτάνουν μέχρι τα 85 τ.μ. έκαστο. Οι κατοικίες θα εκτείνονται από τον πρώτο μέχρι και τον τελευταίο όροφο σε αυτόνομο σημείο από το υπόλοιπο Μινιόν, συγκεκριμένα στη συμβολή των πεζοδρόμων της Σατωβριάνδου με τη Δώρου.

● Η ανάπλαση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου θα αναδείξει τη μεγαλοπρέπεια του αρχιτεκτονικού του σχεδιασμού.

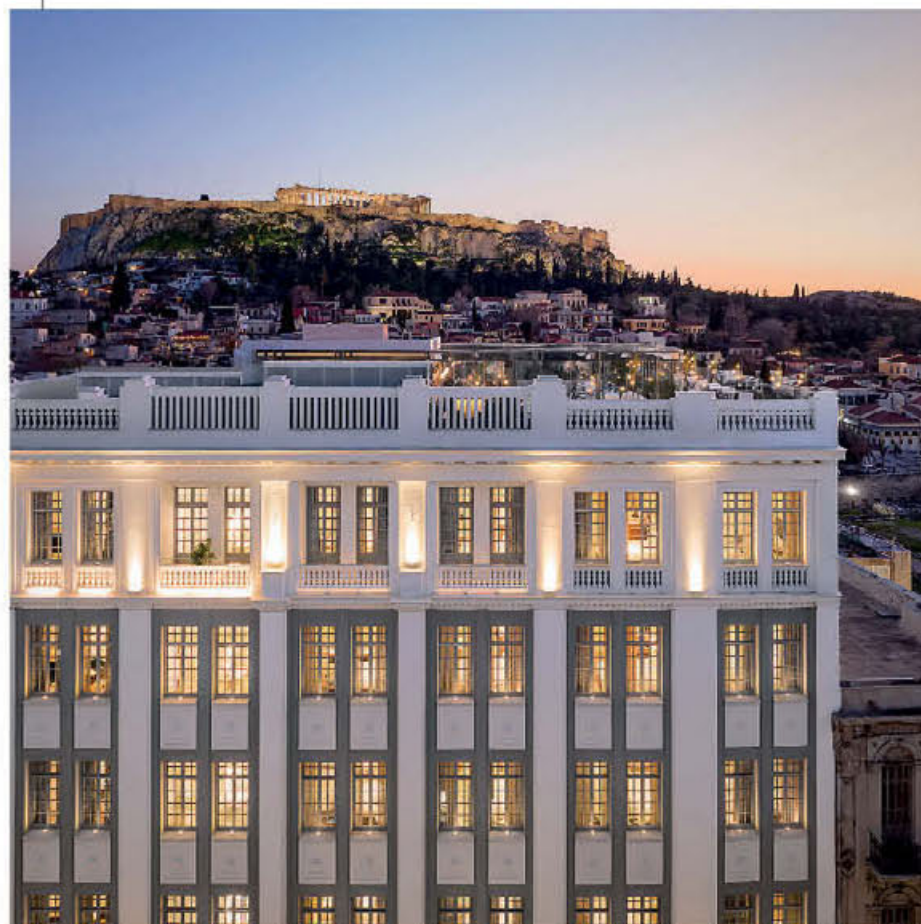

ΤΑ ΤΟΠΟΣΗΜΑ ΠΟΥ ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Νέα μουσεία και ξενοδοχεία, πολυτελείς ιδιωτικές κατοικίες και φιλόδοξες αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις δίνουν νέο σχήμα στον αστικό πολιτισμό της πρωτεύουσας.

● Το κτίριο όπου στεγάζεται το ξενοδοχείο The Dolly αποτελεί χαρακτηρισμό δείγμα του εκλεκτικισμού.

● Το Μέγαρο Σλήμαν - Μελά της Πανεπιστημίου θα μετατραπεί σε πολυτελή ξενοδοχειακή μονάδα.

● Το ανανεωμένο πεντάστερο Conrad, στο εμβληματικό κτίριο του πάλαι ποτέ Hilton, θα περιλαμβάνει και πολυτελείς ιδιωτικές κατοικίες.

Ξενοδοχειακές μονάδες και μουσειακό χώρο

Δεν ξέρουμε πώς ακριβώς θα διαφοροποιηθεί το επενδυτικό πρόγραμμα του ομίλου Mitsis Hotel η πρόσφατη απόφαση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας να χαρακτηριστεί διατηρητέα η χρήση του ιστορικού κινηματογράφου Ιντεάλ, όμως σίγουρα το Μέγαρο Σλήμαν - Μελά της Πανεπιστημίου θα μετατραπεί σε πολυτελή ξενοδοχειακή μονάδα. Αξίζει να σημειωθεί πως το κτίριο οικοδομήθηκε τη δεκαετία 1880-1890 και ανήκει στο σύμπλεγμα των τεσσάρων κατοικιών που ανήγειρε ο Ερρίκος Σλήμαν στην οδό Πανεπιστημίου. Σχεδιάστηκε από τον Ερνέστο Τσίλλερ και περιλαμβάνει ισόγειο-ημιώροφο και τέσσερις πάνω από το ισόγειο ορόφους, συνολικής επιφάνειας σχεδόν 7.116 τ.μ., καθώς και ένα επιπλέον κτίριο στον ακάλυπτο χώρο το οποίο δεν κατασκευάστηκε την ίδια περίοδο. Η εταιρεία έχει δεσμευτεί πάντως να αξιοποιήσει το οικοδόμημα με σεβασμό προς την ιστορία του και τα γειτονικά διατηρητέα κτίρια, όπως το Ωδείο. Σε συνεννόηση με τις αρμόδιες αρχές και φορείς, θα προτείνει λύσεις, ιδιαίτερα προς το υπουργείο Πολιτισμού, προκειμένου να αρθεί η όποια χωρική και αισθητική καταπίεση των νεοκλασικών γειτονικών κτιρίων, με στόχο την ανάδειξη

αλλά και την προστασία του γενικότερου μνημειακού περιβάλλοντος. Πολύ κοντά, άλλωστε, στην οδό Μαυρομυχάλι, υπάρχει το Μέγαρο Τσίλλερ - Λοβέρδου, ένα νεοκλασικό κτίριο το οποίο σχεδίασε ο γερμανός αρχιτέκτονας το 1882 ως κύρια κατοικία του και χώρο εργασίας. Σήμερα στεγάζει το Μουσείο Λοβέρδου, που άνοιξε πρόσφατα τις πύλες του και αποτελεί παράρτημα του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου. Ήταν και αυτή μια αλλαγή που έδωσε νέα πνοή στην ευρύτερη περιοχή. Θα πρέπει να περιμένουμε μέχρι το 2025 για να δούμε πώς θα διαμορφωθεί ένα εμβληματικό ακίνητο της λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας. Ο λόγος για το πρώην Hilton Αθηνών, ιδιοκτησίας της Ιονικής Ξενοδοχειακής ΑΕ, των ομίλων TEMES ΑΕ και Olayan, το οποίο θα μετατραπεί σε έναν νέο, ολοκληρωμένο προορισμό με την επανατοποθέτησή του στην αγορά διαθέσιμιας ξενοδοχειακής υπηρεσίας 5 αστέρων, πολυτελείς κατοικίες εξυπηρετούμενες από το ξενοδοχείο, εμβληματικούς γαστρονομικούς προορισμούς και αναβαθμισμένους εμπορικούς χώρους. Στα τέλη του 2024 - αρχές του 2025 θα ανοίξει και πάλι τις πόρτες του λοιπόν και αναμένεται να ανανεώσει το τουριστικό ενδιαφέρον για την πρωτεύουσα, ενώ θα δώσει και ένα ελαφρύ boost στις αξίες των ακινήτων στην ευρύτερη περι-

2023-2024 Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΑΡΕΛΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΑΡ

Τα κορυφαία ονόματα, οι νέες παραγωγές και το πλούσιο ρεπερτόριο των μεγάλων σκηνών του πλανήτη για τη νέα περίοδο λειτουργίας τους.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΑ ΒΙΑΟ

Το ένα μετά το άλλο τα μεγάλα θέατρα ανακοινώνουν το πρόγραμμά τους για την περίοδο 2023-2024, η οποία ξεκινά περίπου στα τέλη του ερχόμενου Σεπτεμβρίου. Οι δημοφιλείς ακριβοπληρωμένοι σταρ συνωστίζονται στις σημαντικότερες σκηνές, οι ανερχόμενοι αναζητούν την κατάλληλη ευκαιρία για να δείξουν την αξία τους πρωταγωνιστώντας στις ουκ ολίγες νέες παραγωγές των μικρότερων θεάτρων που λειτουργούν ως προθάλαμοι των «ναών της λυρικής τέχνης», δηλαδή της Σκάλας του Μιλάνου, της Κρατικής Οπερας της Βιέννης, της παρισινής Οπερας της Βασίλλης, της Βασιλικής Οπερας του Λονδίνου και της Metropolitan Opera της Νέας Υόρκης. Δεκάδες οι πολυαναμενόμενες πρεμιέρες και τα ντεμπούτι (ένα από τα πιο συζητημένα προτού καν πραγματοποιηθεί είναι εκείνο της Άννας Νετρέμπκο και του Γιόνας Κάουφμαν στην «Τζοκόντα» του Πονκιέλι), την ίδια όμως στιγμή τα εισιτήρια γίνονται όλο και πιο δυσπρόσιτα (έως και απαγορευτικά) για τον μέσο φιλόμουσο. Τα τελευταία χρόνια οι τιμές τους έχουν εκπιναχθεί σε ύψη δυσθεώρητα (συντά, στα μεγάλα θέατρα του εξωτερικού, υπερβαίνουν τα 200 ευρώ για μια οριακά αξιοπρεπή θέση, ενώ οι καλύτερες θέσεις στις πρεμιέρες μπορεί

να κοστίζουν πάνω και από 500 ευρώ), με αποτέλεσμα το λυρικό τραγούδι, παρά τη δημοφιλία που απολαμβάνει, να μετατρέπεται σε θέαμα που μπορούν να απολαμβάνουν πιο συχνά κυρίως οι ισχυροί του χρήματος. Αυτό είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα που θα έπρεπε να το εξετάσουν σοβαρά οι διεθνείς σκηνές που με τις παραστάσεις τους διαμορφώνουν τους ακροατές του μέλλοντος. Παραστάσεις όπως οι παρακάτω, που έρχονται για να γεμίσουν με υπέροχη μουσική τα βράδια μας.

Πλήθος έργων στη Βιέννη
Εξαιρετικά πληθωρικό για

● Η Ελεονόρα Μπουράτο, η ιταλίδα υψίφωνος που τα δύο τελευταία χρόνια είδε την καριέρα της να εκπνιάσσεται, θα ερμηνεύσει τους επόμενους μήνες πολλούς πρωταγωνιστικούς ρόλους σε Ευρώπη και Αμερική.

άλλη μια χρονιά είναι το πρόγραμμα της Κρατικής Οπερας της Βιέννης, από τη σκηνή της οποίας θα παρελάσουν και πάλι οι διασημότεροι λυρικοί τραγουδιστές των ημερών μας. Το

● Σκηνή από τους «Παλιάτσους» του Λεονκαβάλο που σε κοινή παράσταση με την «Καβαλερία Ρουσικάννα» του Μασκάνι θα παρουσιαστούν τον ερχόμενο Σεπτέμβριο στο Βερολίνο.

● Ο «ναός της όπερας», η Σκάλα του Μιλάνου, έχει ετοιμάσει και για τη νέα περίοδο λειτουργίας της ένα πρόγραμμα αξιόσων, με τη συμμετοχή καλλιτεχνών όπως η Άννα Νετρέμπκο και ο Γιόνας Κάουφμαν.

δημοφιλές «Τρίπτυχο» του Πουτσίνι θα κάνει πρεμιέρα στις 4 Οκτωβρίου, στη σκηνοθεσία της Τατιάνα Γκιουρμπάκα και θα παίζεται (κατά διαστήματα) έως τις 24 Φεβρουαρίου 2024.

Μεταξύ άλλων, στους πρωταγωνιστικούς ρόλους θα εμφανιστούν η Ελεονόρα Μπουράτο (αδελφή Αγγελική), ο Κάρλος Αλβαρες (Μικέλε και Τζάνι Σκίκι) και η Άννα Κάμπε (Τζορ-

τζέτα). Στη νέα παραγωγή της «Τουραντότ», που θα κάνει τη δική της πρεμιέρα στις 7 Δεκεμβρίου, τον ομώνυμο ρόλο θα ερμηνεύσει η Λομίκ Γκριγκοριάν έχοντας στο πλευρό της, ως Καλάφ,

● Η μεσόφωνος Τζόις ΝτιΝτονάτο και ο μπασοβαρύτονος Ράιαν Μακ Κίνι στην όπερα του Τζέικ Χέγκι «Dead Man Walking» που θα παρουσιαστεί πάλι στη Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης.

● Η Άννα Νετρέμπκο σε παλαιότερη παραγωγή του «Μάκβεθ» του Βέρντι στο Βερολίνο, όπερας που ερμηνεύει συχνά στις μεγάλες σκηνές και με την οποία θα εμφανιστεί εκ νέου και στη γερμανική πρωτεύουσα.

● Ο «Ναμπούκο» του Βέρντι θα παρουσιαστεί για άλλη μία φορά στη Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης.

τον Γιόνας Κάουφμαν. Νέα παραγωγή θα είναι και ο «Λόεγκριν» του Βάγκνερ που θα παρουσιαστεί στις 29 Απριλίου 2024 υπό τη διεύθυνση του Κρίστιαν Τίλεμαν. Κατά τα άλλα, και σε ό,τι αφορά παλαιότερες παραγωγές που θα επαναληφθούν, ο Μάθιου Πολεντσάνι θα εμφανιστεί στη «Μεγαλοψυχία του Τίτο» του Μότσαρτ (4 Σεπτεμβρίου), η Πρίτυ Γέντε και ο Χαβιέ Καμαρένα στην «Υπνοβάτιδα» του Μπελίνι (6 Σεπτεμβρίου), η Λιζέτ Οροπέσα και ο Χουάν Ντιέγκο Φλόρες στην «Τραβιάτα» του Βέρντι (1η Οκτωβρίου), η Εϊνίτζελ Μπλου και ο Βιτόριο Γκριγκολο στην «Τόσκα» του Πουτσίνι (12 Μαΐου 2024), ο Κάουφμαν στον «Οθέλλο» του Βέρντι (25 Οκτωβρίου), η Άννα Νετρέμπκο και ο Γιουσίφ Εϊβάζοφ στη «Μανόν Λεσκό» του Πουτσίνι (29 Οκτωβρίου), η Νικόλ Καρ στους «Διαλόγους Καρμηλιτισμών» του Πουλένκ (21 Μαΐου 2024), η Ελίνα Γκαράντσα στον «Πάρσιφαλ» του Βάγκνερ (28 Μαρτίου 2024), η Άννα Πιρότσι στον «Ναμπούκο» του Βέρντι (8 Ιουνίου 2024) και η Τσετσιλία

● Σκηνή από την κατά Κριστόφ Βαρλικόφσκι «Υπόθεση Μακρόπουλος» του Γιάντσεκ που θα παιχτεί τον ερχόμενο Οκτώβριο στο Παρίσι.

Μπάρτολι στον «Ιούλιο Καίσαρα» του Χέντελ (6 Ιουλίου 2024). Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναμένεται και το ντεμπούτο της Λιζέτ Οροπέσα στον «Γουλιέλμο Τέλλο» του Ροσίνι, στις 8 Μαρτίου 2024. Μαζί της στο all star cast ο Χουάν Ντιέγκο Φλόρες και ο Κάρλος Αλβαρες.

Οι ντίβες λάμπουν στο Βερολίνο

Η ελληνικής καταγωγής Άννα Χαρτερός, μια τραγουδίστρια ιδιαίτερα αγα-

πητή στο γερμανικό κοινό, θα ερμηνεύσει για πρώτη φορά στην καριέρα της τη Σαντούτσα στην «Καβαλερία Ρουσικάνια» του Μασκάνι, στις 7 Σεπτεμβρίου στην Deutsche Oper του Βερολίνου. Η Γελένα Στίκνικα και η Ασμίκ Γκριγκοριάν θα μοιραστούν τον επώνυμο ρόλο σε σειρά παραστάσεων της «Μαντάμα Μπατερφλάι» του Πουτσίνι, με την πρώτη παράσταση να δίνεται στις 10 Σεπτεμβρίου. Η Φεντερίκα Λομπάρντι θα

είναι η «Άννα Μπολένα» του Ντονιτσέτι στην παραγωγή του Ντέιβιντ Άλντεν που θα κάνει πρεμιέρα στις 15 Δεκεμβρίου. Μεταξύ άλλων η Αϊντα Γκαριφουλίνα θα τραγουδήσει την «Τραβιάτα» του Βέρντι (21 Δεκεμβρίου), η Σόντρα Ραντβανόφσκι την «Αϊντα» του ίδιου συνθέτη (28 Ιανουαρίου 2024) και η Κάρμεν Τζανατάζιο την «Τζοκόντα» του Πονκίελλι (3 Φεβρουαρίου). Ο Μάιος του 2024 ανήκει στον Βάγκνερ, καθώς

θα παρουσιαστεί ολόκληρη η τετραλογία «Το δαχτυλίδι του Νίμπελουγκ». Στη Staatsoper Unter den Linden ο Λούκα Σάλσι και η Άννα Νετρέμπκο θα ερμηνεύσουν τον «Μάκβεθ» του Βέρντι στις 15 Σεπτεμβρίου. Ο γενικός διευθυντής της όπερας, Ματίας Σουλτε, δήλωσε, δικαιολογώντας την απόφασή του να επαναφέρει τη ρωσίδα σταρ στη σκηνή του Βερολίνου έπειτα από μήνες αποχής που ακολούθησαν την εισβολή του Πούριν στην Ουκρανία: «Η Άννα είναι μια σπουδαία καλλιτέχνης και έχει πλέον ξεκάθαρα τοποθετηθεί με τις πράξεις της, στον βαθμό που της ήταν δυνατό. Νομίζω ότι πρέπει να της δώσετε την ευκαιρία να τραγουδήσει ξανά». Στις 17 Νοεμβρίου η Μαρίνα Ρεμπέκα θα τραγουδήσει, πάντα στη Staatsoper Unter den Linden, τη «Μήδεια» του Κερούμπνι. Η Σόνια Γιόντσεβα στις 10 Φεβρουαρίου 2024 θα κάνει το ντεμπούτο της στον ρόλο της «Μαντάμα Μπατερφλάι» του Πουτσίνι, με τον σύζυγό της μάεστρο Ντομίνγκο Χιντογιάν να τη διευθύνει. Λίγο μετά θα μοιραστεί τον

ρόλο της «Τόσκα» του Πουτσίνι σε σειρά παραστάσεων με τις Μαρία Αγκρέστα και Αλεξάντρα Κούρζακ. Ο Μάικλ Φαμπιάνο και ο Γιόζεφ Καλέγια θα τραγουδήσουν τον Μάριο Καβαρτζόσι.

Το παλιό και το νέο στη MET

Η παρουσία της Γιόντσεβα την περασμένη σεζόν της Metropolitan Opera της Νέας Υόρκης ήταν αρκετά επεισοδιακή, καθώς η σταρ, αφού τραγουδίασε την πρεμιέρα της «Νόρμα» του Μπελίνι, ακύρωσε τις υπόλοιπες παραστάσεις επικαλούμενη ασθένεια. Υπήρξαν εκείνοι που θεώρησαν πως η ασθένεια ήταν αποτέλεσμα μιας ελαφρώς δυσμενούς κριτικής που γράφτηκε μετά την εμφάνισή της στους «New York Times». Είχε γραφτεί πως η εκ Βουλγαρίας σταρ θα επιστρέψει στη Νέα Υόρκη εν νέου για να τραγουδήσει «Χορό μεταμφιεσμένων» του Βέρντι, «Μήδεια» του Κερούμπνι ή «Ντάμα Πίκα» του Τσαϊκόφσκι. Ομως, στην περίοδο 2023-24 το όνομά της δεν περιλαμβάνεται (μέχρι στιγμής) στον προγραμματισμό του οργανισμού. Η MET θα δώσει την πρεμιέρα της νέας σεζόν στις 26 Σεπτεμβρίου με την όπερα του Τζέικ Χέγκι «Dead Man Walking» και με πρωταγωνίστρια, στον ρόλο της αδελφής Ελεν Πρεζάν, την Τζόις ΝτιΝτονάτο. Θα ακολουθήσουν, μεταξύ άλλων, παραστάσεις της «Κάρμεν» του Μπιζέ, της «Δύναμης του πεπρωμένου» (με τη Λίζε Ντάβιτσεν), του «Ναμπούκο» και του «Χορού μεταμφιεσμένων» του Βέρντι, της «Μποέμ» του Πουτσίνι κ.λπ. Εκτός όμως από το κλασικό ρεπερτόριο, όπως ανακοίνωσαν σε πρόσφατη συνέντευξή τους οι επικεφαλής της MET, Πίτερ Γκελμπ και Γιανκ Νεζέτ-Σεγκέν, το συγκρότημα προτίθεται τις επόμενες πέντε σεζόν να παρουσιάσει τις πρεμιέρες 17 σύγχρονων έργων. Ανάμεσά τους περιλαμβάνονται οι «Δαίμονες» του 33χρονου Μάθιου Ακόιν (βασισμένοι στους «Δαιμονισμένοι» του Ντιστογιέφσκι), το «Conquest Requiem» της Γκαμπριέλα Λένα Φρανκ, το «Ainadamar» του Οσβάλντο Γκολίχοφ καθώς και μια ακόμα όπερα της Φρανκ για τη Φρίντα Κάλο και τον Ντιέγκο Ριβέρα και την παθιασμένη/τραυματική σχέση τους.

Οι μουσικές της Βασίλισσας

Η διάσημη φινλανδή υψίφωνος Καρίτα Μάτιλα επιστρέφει στο Παρίσι σε μια μεγάλη επιτυχία της: Θα ερμηνεύσει την Εμίλια